

Kliinikum Leht

S I S E L E H T nr 46 August 2002

Tartu Ülikooli Kliinikum

• Haigekassa lepingute täitmisest

• Heldi Vatman 60

• Hügieenikomisjoni õppepäevast

Professor Jaak Maaroo - 60

Intervjuu 22. juulil 60. sünnipäeva tähistanud spordimeditsiini ja taastusravi kliiniku juhataja professor Jaak Maaroo

Rääkige pisut oma lapsepõlvest. Missugune oli teie perekond? Kus te hariduse omandasite?

Sündisin sõja ajal, 1942. aastal Tartus. Minu vanemad olid mõlemad seotud Tartu kõrgkoolidega - ema oli aastakümneid ülikooli teadussekretär ning isa töötas põllumajandusakadeemias finantsosakonnas.

Õppima asusin Tartu 1. keskkooli, kuid koolireformiga viidi mind regionaalsel printsiibil üle 5. keskkooli, mille lõpetasin 1960. aastal. Samal aastal astusin arstiteaduskonda, mille meie lend lõpetas 1966. aastal. Alguses oli minu huvi kirurgia. Käisin kirurgiarstina ja seal sai alguse ka minu koostöö praeguse meditsiinidoktori Toomas Sullinguga. Läbi aastakümnete on minu teadustöö ja orientatsiooni märksõnad olnud isheemiatõve diagnostika ning kirurgilise ravi võimalused ja tulemuste hindamine.

1971. aastal kaitsesin kandidaadidissertatsiooni kardioloogia erialal isheemiatõve diagnostikast. 15 aastat hiljem kaitsesin doktoritööd Kaunase meditsiiniinstituudis koronaalkirurgia ravi tulemustest. See oli materjal, mida sai aastaid kogutud ja analüüsitud.

Loogilise jätkuna tahtsin aidata neid inimesi, kellel olid olnud tõsised vereringe häired. Kuna olen kogu aeg olnud seotud spordimeditsiini kateedriga, siis tegelen praegugi sellega, kuidas aidata eeskätt varases perioodis pärast südameatakki haigetel võimalikult kiiresti taastuda, et nad saaksid elada täisväärtuslikku ja aktiivset elu. Need probleemid on olnud meie viimaste aastate teadustöö objektiks ning oleme selles vallas ka edu saavutanud. Saime oma grupiga eelmisel aastal kliinikumi preemia, seda tänu kolleeg Aet Lukmanni aktiivsele osalusele.

Miks astusite just arstiteaduskonda?

Tol ajal valitses noorte

hulgas pigem konservatism. Kodust teise linna või keskkonda minek ei olnud nii igapäevane asi kui praegu. Nendest erialadest, mis Tartu ülikool pakkus, tundus meditsiin kõige asjalikum. Ma ei tundnud lapsepõlves vajadust haiget looma või lindu ravida. Otsus põhines mingil määral ka sõprusringkonna ja klassikaaslaste orientatsioonil - minu klassikaaslane oli näiteks praegune kirurgiikliiniku juhataja professor Ants Peetsalu. Meditsiin oli tollal küllaltki populaarne.

Teie tõus ametiredelil on kulgenud üsna klassikalise skeemi järgi?

Mul on tööstaaži 36 aastat. 1966. aastast olen töötanud Tartu ülikooli juures. Olen läbinud kõik akadeemilise karjääri tüüpilised verstaapad: alguses olin õpetaja, seejärel aspirant, siis assistent ja dotsent kuni korralise professori ametikohani. Ma ei oska oma akadeemilisest käekäigust eraldi ühtegi ametit esile tõsta, kuna kogu see edasimineku on tõepoolest küllaltki traditsiooniline olnud. Samas usun, et stabiilsus, mis on auväärse ülikooli akadeemilises karjääris paika pandud, on väärtus omaette.

Millised on olnud teie juhitava kliiniku viimase aja suurimad edusammud?

Alates kliinikumi moodustamisest 1. jaanuaril 2000 on minu konstativsele arstiasialasele tegevusele lisandunud ka administratiivne liin.

Viimasel aastal oleme saavutanud teatud edu just spordimeditsiini valdkonnas. Lähitulevikus avatakse moodsaima aparatuuriga spordimeditsiini keskus, et saaksime Eesti tippatleete ja teisi sportlasi aidata nii diagnostika- kui ka treeningprotsessis. Eriti on siia oodatud vastupidavusalade esindajad - suusatajad ja pikamaajooksjad.

Järg lk 2

Usun, et stabiilsus, mis on auväärse ülikooli akadeemilises karjääris paika pandud, on väärtus omaette.

Jaak Nilsoni foto

Tervisliku eluviisi propageerijana on Jaak Maaroo seotud spordiga nii töö kui ka puhates.

Koolivend, kursusekaaslane, hea kolleeg

Mul on suur au ja hea meel tervitada professor Jaak Maaroo siin lehe kaudu tema 60. sünnipäeva puhul.

Me lõpetasime koos 1960. a Tartu 5. keskkooli ja seejärel 1966. a arstiteaduskonna kursuse- ja rühmakaaslastena. Kuigi kooliajal oli Jaak Maaroo paralleelklassi poiss, olime vabal ajal sageli koos, koos teiste Tähtvere linnaosa poistega. Sel ajal sidus meid enamasti sport ja ka muud ettevõtmised ning selle läbi tekkinud sõprus on kestnud siiani.

Nii õppimise kui spordisaavutuste poolest oli Jaak juba siis paremate seas ja me kõik ülejäänud saime temalt kõvasti inimestust.

Jaak Maarooile omane suur sihikindlus ja töökus on teda esirinnas hoidnud ka akadeemilise karjääri osas: kiiresti kaitses

ta meditsiinkandidaadi kraadi sisehaiguste erialal ja mõni aasta hiljem ka meditsiinidoktori kraadi kardioloogia erialal. 1989. aastal sai temast meie kursuse esimene professor.

Jaak Maaroo on kõrgema kategooria südamearst ja ka kõrgema kategooria taastusraviarst. Viimased 10 aastat on ta korralise professorina juhtinud TÜ spordimeditsiini ja taastusravi kliinikut. Tunnustatud teadlase ja spetsialistina on ta mitme erialaselt juhataja ja nõukogu liige nii kodu- kui välismaal.

Mitmekülgse spetsialistina on Jaak Maaroo oma peamiseks südameasjaks pidanud südamehaiguste taastusravi. Pikaaegse töö tulemusena on Eestis tema eestvõttel välja arendatud südamehaiguste taastusravi süsteem, mis on saavutanud ka rahvusvahelise tunnustuse. Just see süs-

Jaak Nilsoni foto

teem on olnud taastusravi kui Eestis uue eriala edendamisel teadus- ja arendustegevuse ning õppetöö aluseks. Jaak Maaroo juhendamisel kaitsi sel aastal Eesti esimene meditsiinidoktori kraad uuel erialal, s.o. füsiatria ja taastusravi erialal.

Jaak Maaroo algatusel on pidevalt edasi arendatud spordimeditsiini taset Eestis. Vastupidavusalade parimatele sportlastele on moodustatud spordimeditsiini tipplabor ning käib uue spordimeditsiini keskuse arendamine. Selle töö väljapaistvaks tulemuseks tuleb pidada meie suusakoondise väga edukat esinemist viimastel suurvõistlustel, Eesti Suusaliit on Jaak Maaroo tööd oma tänukirjaga tunnustanud.

Hea kolleegina ja spetsialistina on Jaak Maaroo alati abivalmis, avatud, tasakaalukas ning äärmiselt kollegiaalne.

Esiletõstmist väärivad Jaagu aastaringne tegevus tervisliku eluviisi propageerimisel. Spordi- ja taastusraviarstina veenab ta inimesi koos pereliikmetega ennast liigutama - talvel suusatamine, suvel jalgrattasõit, tennis ning kalastamine. Oma perele on Jaak rajanud toredate suveresidentsi Saaremaale.

Inimesena on Jaak Maaroo tagasihoidlik, rõõmsameelne, mõnusa huumoriga - ühesõnaga mees, kellega on väga meeldiv suhelda.

Soovin juubilarile jätkamist samas vaimus ning õnne ja tugevat tervist veel paljudeks aastateks!

ANTS PEETSALU

Haigekassa lepingute täitmisest I poolaastal

Pool järjekordsest lepinguaastast on möödas ning aeg teha kokkuvõtteid sellest, kuidas on kulgenud haigekassa lepingute täitmine, ja prognoosida, mida toob kaasa teine poolaasta.

1. juuli seisuga oli kliinikumil Eesti Haigekassaga tänavusi raviteenuste osutamise ja terviseuuringute tegemise lepinguid sõlmitud kogusummas 495 miljonit krooni, sh ambulatoorseks ja statsionaarseks eriarstiabiiks 457 miljonit krooni.

6 kuuga on aastalepingu rahalisest mahust kasutatud kokku 264 miljonit krooni (53%), sh eriarstiabiiks 248 miljonit (54%). I poolaastaks planeeritud leping on ületatud ca 15 miljoni krooni võrra.

Haigusjuhud on muutnud kallimaks - võrreldes mulluse I poolaastaga läheb keskmine ravijuhtum 6% enam maksma. Põhjusi on päris mitu.

Peamiseks põhjuseks on raviteenuste hinnakirja muutumine - hinnad tõusid nii 1.04.2001 kui ka 1.06.2002. Teiseks tuleb märkida, et 75% tänavu osutatud statsionaarsest arstiabist on olnud vältimatu ja/või erakorraline, erakorraliselt haiglasse võetud patsientide ravi on aga alati komplitseeritud ja kulukam kui plaaniline. Kolmandaks: suurenenud on intensiivravi osakaal ning ette on tulnud palju ülikalleid ravijuhtusid. Kui mullu I poolaastal raviti kliinikumis 9 patsienti, kelle raviarve ületas 300 000 krooni, siis tänavu 17.

Raviteenuste arveid koostati 6 kuuga statsionaarsetes osakondades 22 264, mis moodustab 55% lepinguga planeeritud. Ambulatoorsete vastuvõtude ja päevastatsionaarse töö kohta koostati 154 674 raviarvet (lepingu täitmine 53%).

Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on statsionaaris ravitud haigete arv vähenenud 10%. Kui vähegi võimalik, on püütud patsientide uuringud ja ravi läbi viia ambulatoorsetel - ambulatoorsete külastuste arv on kasvanud 5% ning päevastatsionaaris ravitud patsientide arv koguni 20%.

Haigekassa piirkondlike osakondade lõikes on lepingu täitmine kulgenud üpris erinevalt. Kõige pingelisem on seis Tartu osakonnas, kõvasti ületööd on tehtud ka Harju ja Pärnu osakonnas.

Kliinikute lõikes on suurimad probleemid lepingumahu ületamisega kardioloogia-, kardiiovaskulaar- ja torakaalkirurgia-, kopsu- ning lastekliinikul.

Mullusega võrreldes on enam kui poole võrra suurenenud plaanilise ravi järjekordades ootavate patsientide arv. Kui juulis 2001 oli päevastatsionaarsete operatsioonide järjekorras 438 ning statsionaarset plaanilist ravi ootas 3308 inimest, siis tänavu juba vastavalt 1744 ning 6677 (arvestamata endoproteese).

Kõige pikemad on järjekorrad Tartu ja kõige lühemad Rakvere piirkonna kindlustatutele, ajaliselt tuleb kõige kauem oodata silma-, kõrva- ja liigeseoperatsioone.

II poolaasta töötab tulla kliinikumi jaoks väga pingeline. Lähtudes juba jõustunud muudatustest raviteenuste hinnakirjas ning nendest, mis peaksid lisanduma alates septembrikuust, kallineb keskmine ravijuht tänavu veel päris oluliselt. See omakorda tähendab, et **aasta teisel poolel saame ravida senisest tunduvalt vähem patsiente ning ilmselt tekib vajadus sulgeda statsionaarseid voodikohti.** Et tagada vältimatut arstiabi osutamine kõigil erialadel kuni aasta lõpuni, tuleb seda teha plaanilist abi osutavate erialade lepingumahu arvelt, pikendades juba niigi pikki plaanilise ravi ooteaegsid.

VIRGE PALL,
analüüsi-marketingiteenistus,
ravikindlustuse koordinaator

Algus lk 1

Selle keskuse loomise eelduseks on olnud meie sportlaste head tulemused ning tunneme uhkust, et oleme sellesse ka oma panuse andnud.

Lisaks tippportlastele suudame teenu-seid pakkuda oma terviset hoolivatele ja tervist väärtustavatele inimestele, et nad saaksid võimalikult täpselt oma seisundit hinnata ning asjatundlikku nõu saada.

Mul on hea meel, et viimastel aastatel on mul olnud võimalus töötada suurepärase kollektiivis, kes on igati valmis uute ideedega kaasa tulema. Mulle tundub, et kliinikumi kui uue juhtimissüsteemiga on kogu meditsiinikorraldus oluliselt ühtlustunud, kollegiaalsus ning koostöö kliinikute vahel on paranenud.

Vaatamata majandusprobleemidele oleme säilitanud optimistliku hoiaku. Me teame, et meie eriala on vajalik ning et sellel on perspektiivi areneda. Teenuseid pakkudes suudame olla ka majanduslikult efektiivne.

Mida peate oma suurimaks saavutuseks? Teiste sõnadega: mida võib nimetada teie elutööks?

Ma ei usu, et mu elutöö on mingi kindel idee, mille nimel on aastakümneid töötatud. Pigem on see olnud loogiline tegutsemise tahtmisega teha kõike võimalikult hästi, ükskõik, millised olud või tingimused neid ettevõtmisi saadavad. Mul on olnud ka õnne, et paljud soodsad asjaolud ja head inimestevahelised suhted on neid ettevõtmisi soodustanud. Seega on minu elutöö pigem ühtlaselt rahulolu pakkuv tegutsemine, mitte mingi konkreetne kulminatsioon, et nüüd on see tehtud.

Millega tegelete oma vabal ajal? Kuidas puhkate?

Minu puhkus on olnud alati seotud kehalise aktiivsusega ja sportimisega. See on hobi, mis on saatnud mind lapsepõlvest saadik. Olen tegelegenud jäähoki, suusatamise, mäesuusatamise ja tennisega. Ka minu sõprusringkond on olnud spordilembene.

Need väärtushinnangud, millele sport tugineb, sobivad mulle. Pean kehalist aktiivsust väga oluliseks, sest ilma selleta tervis, töövoime ja kõrge elukvaliteet ei püsi.

Missugust rolli mängib teie elus perekond?

Perekond on minu jaoks väga oluline. On ülimalt tähtis, et perekonnaliikmetel läheks hästi ning et neil oleks tahet edasi pürgida ja vaeva näha.

Minu abikaasa on ülikooli korraline professor, perearsti õppetooli juhataja **Heidi-Ingrid Maaroo**, kes oli minu kursusekaaslane. Meil on kaks poega. Vanem poeg lõpetab kardiokirurgia alal residentuuri, noorem õpib õigusteadust ning töötab turundusjuhina. Meie lapselaps, kellest on väga palju rõõmu olnud, läheb tänavu kooli.

MARILIIS VAHE

Kes on kus 1. septembril 2002

Suve jooksul on mitmed kliinikud ja teenistused kolinud uutesse ruumidesse, siin-seal on tehtud ka struktuurimuudatusi. Siinkohal teemegi Kliinikumi Lehe lugejaile nendest väikese ülevaate.

Hematoloogia-onkoloogiakliinik

Hematoloogia-onkoloogiakliinikus liideti 1. juulil hematoloogia ja lüüdi siirdamise osakonnad, nüüd on kliinikus hematoloogia ja lüüdi siirdamise osakond, mille juhatajaks valiti Ain Kaare, vanemõeks Ljudmilla Linnik.

Kogu see osakond on kolinud lastekliiniku III korrusel vastremonditud ruumidesse. Osakonna kontaktandmed Luni- ni 6 III korrusel on:

osakonnajuhataja Ain Kaare	319 562
valvearst	319 563
arstide tuba	319 560
vanemõde	319 561
ambulatoorsete vastuvõtule registreerimine	319 567

Kardioloogiakliinik

Kardioloogiakliiniku ravi- ning diagnostiline töö on nüüdsest L. Puusepa 8 F-korpuse II, IV ja V korrusel:

II korrusel on kliinilise füsioloogia osakond, IV korrusel erakorralise kardioloogia osakond ja V korrusel kardioloogia osakond.

Kardioloogide ambulatoorne vastuvõtt on endiselt aadressil Puusepa 1a, registratuuri telefon on 319 100.

Kopsukliinik

Kopsukliiniku pulmonoloogia osakond on plaanis üle viia Puusepa 8 F-korpuse VI korrusele. Praegu on käimas ventilatsiooni projekteerimine. Projekteerimis- ning ehitustööd lõpevad oktoobrikuuks, seejärel saab osakond teistesse ruumidesse kolida.

Kõrvakliinik

Kõrvakliiniku ambulatoorne osakond on kolinud kõrvakliiniku majja Kuperjanovi 1 I korrusele. Kõrvaarsti vastuvõtule registreerimine telefon on 42 86 06.

Lastekliinik

Lastekliinikus on teoks saanud hulk

majasisesid ümberpaiknemisi:

üldpediaatria osakond

Lunini 6 IV k → Lunini 6 III k

ägedate infektsioonide osakond

Lunini 6 III k → Lunini 6 IV k

kohvik

Lunini 6 I k → Lunini 6 III k

hematoloogialabor

Puusepa 1a III k → Lunini 6 I k

Endise kohviku ruumides on nüüd registratuur.

Majasestele muudatustele lisaks on lastekliinikusse tulnud seni Oru 3 lastepolikliinikus vastuvõtte teinud eriarstid.

Lastekliiniku tähtsamad kontaktnumbrid on:

informatsioon	31 95 05
registratuur	31 95 08
haigete vastuvõtt	31 95 12

Nahahaiguste kliinik

Psühhiaatriakliinik on tänu tegevuse ümberkorraldusele vabastanud Raja 31 hoones (ehitatud 1987, üldpind 9365 m²) 1654 m² pinda, mis on nahahaiguste kliiniku tegevuse jaoks ümber kohandatud. Seega asub nahahaiguste kliinik nüüd Raja 31 III korrusel. **Kolimise tõttu on muutunud kliiniku kontaktelefonid:**

kliiniku juhataja professor Helgi Silm	319 700
ambulatoorse osakonna registratuur	318 888
vastuvõtt statsionaari	319 731
anonüümne kabinet	319 724

Kliinikumi nõukogu andis tänavusel 31. jaanuari koosolekul juhatajale loa võõrandada kinnistu Lossi 21/23 kirjaliku enam-pakkumisega alghinnaga 4,5 miljonit krooni, enam-pakkumise tulemusel müüdi kinnistu hinnaga 4 613 000 krooni osatühingule SM Investments.

Sisekliinik

Sisekliinikus on liidetud reumatoloogia ja sisehaiguste osakond, mida juhib dotsent Riina Kallikorm, ja endokrinoloogia-gastroenteroloogia osakond, mille juhatajaks on dotsent Riina Salupere.

Septembrikuu alguseks viiakse sisekliiniku majja (Puusepa 6) seni Pikk 60/64 asunud endokrinoloogia statsionaar. Endokrinoloogide ambulatoorne vastuvõtt viiakse septembriks Puusepa 1a.

Ambulatoorse vastuvõtu telefon on peale kolimist 319 100.

Spordimeditsiini ja taastusravi kliinik

Spordimeditsiini ja taastusravi kliiniku statsionaarse taastusravi ning järelravi osakond viiakse üle kopsukliiniku majja aadressil Riia 167, kolimise tähtajaks on määratud 31. august. Esmalt avatakse uuel aadressil 20 voodikohta, millele oktoobri algul lisandub veel 10 voodikohta.

Mitmeid ümberkorraldusi on tehtud ka teenistustes

Ühendlaboris on valmistatud ette ruumid endokrinoloogia laboratoorse diagnostika ületoomiseks Puusepa 1a ühendlabori III korrusele ja androloogia eriala vastuvõtuks ning laboratoorseks diagnostikaks sama maja I korrusel.

Radioloogiateenistus - radioloogia teenistuse ruumide remont Puusepa 1a I korrusel.

Psühhiaatriakliinik - remonditööd palatikorpusel I ja II korrusel ja tugevdatud valvaga akuutplokis.

Toitlustusteenistus - normaalse sanitaarrežiimi tagamiseks vajalikud etapilised remonditööd tsentraalköögis Puusepa 8 hoones.

Operatsiooniteenistus - operatsioonitubade IA, IV remondid ja sterilisatsiooniosakonna ventilatsiooni parandamine.

Mitmed õpperuumid leiavad uue asukoha

Anestesioloogia-intensiivravi kliiniku õpperuum

Puusepa 8 C-korpus II korrus ruum 225-226

Kardioloogia kliiniku õpperuum

Puusepa 8 C-korpus II korrus ruum 227

Kopsukliiniku õpperuum

Puusepa 8 A-korpus I korrus ruum 162

Kardioloogia kliiniku teaduslabor

Puusepa 8 A-korpus I korrus ruum 160

Nendes ruumides töötanud raamatupidamis-, analüüsi-marketingi- ja tehnikateenistuse töötajad on Kliinikumi Lehe trüki minikuks Puusepa 8 ja Puusepa 1a ruumides (endistes kõrvakliiniku ambulatoorse vastuvõtu ja spordimeditsiini-taastusravi kliiniku ruumides).

Heldi Vatman: parem olla hea radioloogiaõde kui keskpärane radioloog

26. juulil pidas oma 60. sünnipäeva radioloogiateenistuse ülemõde Heldi Vatman

Heldi Vatman on sündinud Võrumaal Orava vallas möldri ja koduperenaise perekonnas. Juba väikese tüdrukutirtsuna mängis Heldi värviliste vedelikega, mõõtis kehatemperatuuri ja andis teistele tilku sisse võtta. Nüüdseks on kahe poja ema ja neljakordne vanaema töötanud 41 aastat radioloogiaõena.

Pärast põhikooli lõpetamist oli Heldi täiesti kindel, et tahab töötada meditsiinis. Eriala valikut mõjutas tema enda arvates kaks asja: „Olin 13-aastaselt pikka aega katkise käeluuga Maarjamõisa haiglas. Teggin rohkem aega õdede toas tupsuteid, kui olin oma palatis. Olin kursis, millal traumaosakonnas keegi löikusele läks, ning istusin pärast operatsiooni nende voodi ääres,” meenutab sünnipäevalaps. „Võib-olla andis meditsiini valimisele tõuke ka see, et minu lapsepõlves oli Oraval kohalik velsker väga sõbralik mees ning meie perekonnad käisid läbi. Mäletan, et mulle kohutavalt meeldis see klaaskapp, kus paistsid säravad pudelid ja mitmesugused läikivad riistad.”

Seega oli praegune ülemõde pärast põhikooli lõpetamist kindel, et läheb meditsiinikooli. „Konkurss oli väga suur, kuigi mina rumala maatüdrukuna ei saanud üldse aru, mis see konkurss on. Ravivelskrite kursusele, kuhu mina tahtsin minna, võeti vastu 30 inimest, aga avaldusi laekus 168. Ma ei osanud seda karta, kuna mul polnud kunagi õppimisega probleeme. Nii ma saingi sisse ja lõpetasin ka,” räägib Heldi Vatman. Juba meditsiinikooli ajal süvenes temas soov töötada röntgenis. „Meie kursuse juhendaja oli radioloog. Võib-olla pühendas ta meid rohkem radioloogiase,” mõtiskleb juubliar.

Pärast meditsiinikooli lõpetamist suunati noor ravivelskri paberitega Heldi sundkorras Rakverre äsja avatud haigla lasteosakonda õeks. Vähem kui aasta pärast kuulis ta, et Maarjamõisa haigla laiendab oma röntgenikabinetti ning võtab uusi inimesi tööle. Tollal radioloogia osakonda juhatanud Endel Heinsoo rääkis, et 1. septembrist oleks vaja tööle hakata. Aga ka Rakveres oli personali vaja. „Ma olen lapsest saadik natukene põikpäine olnud ja eks ma siis näitasin oma põikpäisust peaarstile nädal otsa, seni kuni tal isu täis sai. Viisin igal hommikul ta lauale lahkumisavalduse, mille ta puruks tõmbas, ja järgmisel hommikul tulin uue avaldusega. Lõpuks laskis ta mu tulema,” meenutab Heldi Vatman.

Nüüdseks on ta Maarjamõisa haiglas, praeguses kliinikumis 41 aastat töötanud. „Kui mul tuleks valida uuesti, siis ma ei arva, et peaksin midagi muud valima. Olen viimased 10 aastat rohkem administreerivat tööd teinud, aga kui nädal tagasi puhkuste ajal inimesi polnud, tuletasin ka seda tööd jälle meelde. Päris meelet polnud veel läinud,” naerab Heldi Vatman.

Jaak Nilsoni foto

Sünnipäevalaps Heldi Vatman peab oma suurimaks saavutuseks seda, et 2003. aastal lõpetavad meditsiinikooli esimesed radioloogiaõed.

Tragi naise arvates on radioloogide töö kohutavalt muutunud. Oma eriala ja töö fännina arvab ta, et radioloogia on meditsiinis kõige suuremate sammudega edasi arenenud.

„Meie saime esimese ilmutusmasina 1993. aastal. See oli vana, kasutatud, must ja räpane, eks me siis küürisime ja pesime seda. Alguses õed ütlesid, et nad ei hakka sellega tööle. Kaks nädalat hiljem said filmid otsa. Käsitsi ilmutamise filme veel oli. Siis nad tulid minu juurde ja ütlesid, et nad ei saa enam tööd teha - filme pole. Ma ütlesin, et kuidas pole, on küll. Võtke need Vene filmid ja ilmutage käsitsi!”

Praegu on radioloogiaosakonnal digi-

taalne fosforplaadi süsteem. Pilte ei ilmutata enam ei käsitsi ega ilmutusmasinas. Kliinikumil on aparaadid, mis loevad info plaadi pealt arvutisse ja see kas trükitakse filmi või paberi peale või uurib arst seda oma töölaual taga arvutist. „Ja see areng on toimunud ainult 9 aastaga!” on ülemõde õnnelik.

Kiire areng on tema arvates personalile pisut raske olnud, kuna radioloogiaõed pole kuigi noored. „Tegelikult on radioloogias vähe inimesi, kes tulevad ja lähevad. Need, kes tulevad, need ka jäävad,” kinnitab 41 aastat radioloogiaosakonnas töötanud sünnipäevalaps.

Järg lk 4

Missugune peaks olema radioloogia ülemõde?

Nagu ametinimetuskki ütleb, peaks ta olema õde, see on siis naisterahvas. Andku meesõiguslased mulle andeks.

- On hea, kui ta on piisavalt elu näinud. Siis oskab ta vahet teha asjadel, mida saab ja tasub muuta, ning asjadel, mida ei saa ega pole mõtetki muuta.
- On hea, kui ta on kodus harjunud poisse-mehi kasvatama. Siis tuleb ta ka tööil nendega toime.
- On hea, kui ta on kahe jalaga maa peal olev ja realistlikult mõtleb juht. Siis ei ole ohtu, et me moodsate juhtimis- ja kvaliteediteooriate õhupallidega hõljudes taevast alla prantsatame.
- On hea, kui ta on sündinud Lõvi tähtkujus. Siis kaitseb ta ka oma alluvaid nagu lõvi tallekarja huntide eest. Märkusena olgu öeldud, et hunte on kliinikumi metsades palju.
- Kui maailma mure ja ülekoos tahavad enda alla matta, siis peab ta väikese pisara poetama. See aitab järgmisel päeval jälle naeratada.
- On suurepärane, kui ta kiiresti areneva tehnoloogia hammasrataste vahele ei jää ja oskab teisigi selle eest kaitsta.

Ei ole vist tarvis mainida, et radioloogiateenistusel on selline ülemõde Heldi Vatmani näol olemas. Sel puhul õnnitlemegi radioloogiaperet ning juubilari!

MARGUS ULST,
radioloogiateenistuse direktor

Radioloogiateenistuse direktor Margus Ulst kinkis Heldi Vatmanile Mehhi-kost toodud maiade kujukese, kellelt sünnipäevalaps saab rasketel hetkedel nõu küsida.

Heldi Vatman - 60

Heldi on meie haiglas töötanud 41 aastat, sellest 31 aastat röntgenilaborandina. Arvestades Heldi ettevõtlikkust ja aktiivset eluhoiakut, on see tema jaoks pikk aeg. Ometi ei saa Heldi puhul rääkida rutiinist - ta on suutnud oma tööelu huvitavaks ja nauditavaks teha.

Ajas tagasi vaadates meenub muu hulgas, et 1979. aastal pälvis Heldi aukirja ja rahapreemia tubli töö eest, sh ametiühingu rühmaorganisaatorina - ta oli haigla suurima a/ü-rühma organisaator neli aastat järjest. Lisaks võitis Heldi 1970. - 1980. aastatel kõrgeid kohti õdede kutsemeisterlikkuse konkurssidel.

Praegu töötab Heldi radioloogiateenistuses koos tubli ja ettevõtliku direktori

ning torede meeskonnaga ja ilma igasuguse kahtlusega on ta andnud suure panuse selle teenistuse arendamisse.

Heldi on oma eriala silmapaistvamaid asjatundjaid. Tema panus radioloogiaõde eriala arendamisse on vaieldamatult suurimaid Eestis. Ta on palju energiat kulutanud selleks, et radioloogiaõdede põhikoolitus ei piirduks vaid mõnekuulise spetsialiseerumisega.

Suuresti tema teene on radioloogiatehnika õppekava avamine Tartu meditsiinikoolis. Radioloogiaõdede täiendkoolituse kõrge tase Eestis on talle

Jaak Nilsoni foto

ikka südameasjaks olnud ja nii on ta kliinikumi baasil arvukalt täienduskursusi ja seminare korraldanud.

Heldi on optimistlik ja teotähteline inimene. Ka hindan ma väga tema lugupidavat suhtumist kolleegidesse - ta tõstab alati uhkusega esile oma töökaaslaste asjatundlikkust ja töökust. Jääb mulje, et selles teenistuses väärtustatakse iga töötajat. Ega muidu poleks radioloogiateenistuses kaader

ülimalt püsiv - sealt minnakse ära vaid siis, kui jäädakse pensionile.

Oma tööelu kõrval on Heldi suure-

pärane abikaasa, ema ja vanaema. Pere toetus on talle väga tähtis. Hoolimata suurest töökoormusest hoiab ta tihedat sidet oma vanematekuduga Võrumaal, mis kolleegide sõnul on hoitud väga heas korras.

Palju tänu, Heldi, aastatepikkuse tore koostöö eest ning palju õnne, tervist ja edu juubeli puhul!

TIINA FREIMANN,
kliinikumi ülemõde

Kliinikumil uued nõukogu liikmed

Suve jooksul on vahetunud kaks kliinikumi nõukogu liiget. 25. maist on kliinikumi nõukogu Toomas Varek ja 16. juulist Peep Pree.

TOOMAS VAREK

Toomas Varek on sündinud 6. juunil 1948. a Rakveres.

Tema haridustee algas Haljala 8-klas-silises koolis ning jätkus Kunda keskkoolis, mille ta lõpetas 1967. aastal. Kõrghariduse omandas Toomas Varek Eesti Põllumajanduse Akadeemias, mille lõpetas 1972. aastal.

Aastail 1972 - 1975 oli ta Haljala kolhoosis osakonnajuhataja, 1975 - 1982 Kullaaru sovhoosi direktor, 1982 - 1992 Viru kolhoosi direktor, 1992 - 1996 AS Viru Ölu tegevdirktor, 1996 - 1999 Rakvere linnapea. 1999. aastast on Toomas Varek Riigikogu IX koosseisu liige, ta kuulub Riigikogu sotsiaalkomisjoni.

Toomas Varek on Haljala Lions Clubi liige, klubi Wesenberg liige ning Rakvere Teatrisõprade Klubi liige.

Toomas Varek on abielus, peres on poeg ja tütar.

PEEP PREE

Peep Pree on sündinud 5. detsembril 1958. aastal Tartus. Lõpetas Miina Härma nimelise Tartu 2. keskkooli 1977. aastal, seejärel astus Tartu ülikooli arstiteaduskonda, mille lõpetas 1983. aastal.

Aastail 1983 - 1993 töötas ta arstiteaduskonna topograafilise anatoomia ja operatiivkirurgia kateedris assistendina ja Maarjamõisa haigla üldkirurgia osakonnas üldkirurgina.

Peep Pree rajas 1992. aastal esteetilise kirurgia erakliiniku AS Clinica, mida ta juhib tänaseni ja töötab seal ka plastika-kirurgina.

Peep Pree on Balti Näo-lõualuu ja Plastikakirurgide Seltsi, Eesti Plastika- ja Rekonstruktiivkirurgia Seltsi, Eesti Kirurgide Assotsiatsiooni ja Tartu Kirurgide Seltsi liige, sotsiaalministeeriumi plastikakirurgia eriala nõunik ja Tartu linnavolikogu liige.

Ka kuulub Peep Pree Rotary klubisse.

TEAVITAMINE TAGAB LAHENDUSE

<http://arvutiabi.kliinikum.ee/>

Arvutiabi

Probleemid telefonide, arvutite või nende lisaseadmetega.

Seadmete ja tarvikute tellimine.

Teata **ARVUTIABISSE**
tel **31 9222; 056 97 9222**
või saada e-kiri
(arvutiabi@kliinikum.ee).

Edastada tuleb:

- Kontaktisiku ees- ja perekonnanimi ning telefon
- Kliinik/teenistus ja osakond
- Probleemi asukohta andmed - aadress, korpus, korrus, kabinet
- Probleemi kirjeldus

Algus lk 3

Kui Heldi Vatman ise tööle tuli, olid lisaks huvitavale tööle ahvatluseks ka 6-tunnised tööpäevad ja 5-nädalane puhkus.

Radioloogiaosakonna kokkuhoidvat kollektiivi kadestavad paljud. „Meil pole omavahelisi probleeme. Ka on meil piisavalt palju ühisüritusi, kus pole vahet, kes on õde, hooldaja või arst,” tunneb Heldi Vatman rõõmu. Näiteks 10. augustil sõideti koos Ungarisse, nädal enne jaanipäeva käidi traditsioonilisel jalgrattamatkal.

Kui ülejäänud osakonnad peavad jõulupidusid, siis radioloogiateenistuse jaanuari esimesel nädalavahetusel toimival peol tehakse eelmise aasta kokkuvõtte ja alustatakse uut aastat. Juubilari arvates ongi kollektiivi ühendavaks jõuks mitte ainult töö, vaid ka ühised üritused.

Oma suurimaks saavutuseks peab Heldi Vatman oma eluunistuse täitumist: 2003. aastal lõpetavad meditsiinikooli esimesed radioloogiaõed. Kümnekond aastat tagasi sai ta heaks sõbrannaks Tampere meditsiinikooli radioloogiaosakonna juhatajaga, kellega koostöös loodi õppeprogrammid. Samuti peab ta oluliseks koostöös Soome kolleegidega tehtud koolitusprojekti, mille raames 21 töötavat radioloogiaõde said Euroopa Liidu rahadega 6-nädalase väljaõppe.

Miks ei saanud Heldi Vatmanist arsti?

„Ma ei saanud pärast meditsiinikooli lõpetamist arstiks õppima minna, kuna tegin kaks eksamit neljale. Kui oleks kõik viied olnud, siis oleksin saanud.”

Kui aga praegune ülemõde oli paar aastat Maarjamõisa haiglas töötanud, jõudis ta arusaamisele, et headel arstidel oli töö ja hobi ühendatud. „Näiteks radioloog **Maret Meresmaa**, kellega ma 20 aastat koos töötasin, oli väga austatud ja lugupeetud tohter, kuid ta oli üksik. Mina teadsin, et ma tahan perekonda ning et mul oleks ka isiklik elu. Mõtlesin, et kui ma ei suuda ennast 100% tööle pühendada, siis ma ei ole kõige parem arst. Etem on olla üks hea radioloogiaõde kui keskpärane radioloog,” arvab Heldi Vatman.

„Vene ajal oli kombeks, et paarast avaldas oktoobri- ja maipühade ajal käskkirja-ga kiitust. Mina ütlesin alati, et minul ei ole

seada kiitust vaja. Minu suurim kiitus on see, kui paarast helistab ja palub just minul temast röntgen teha. Selle, et ma oma tööd hästi ja südamega olen teinud, olen suuresti võlgu Maret Meresmaale, kes lasi mul vahel mitu korda töö ümber teha, et tulemus oleks ideaalne,” räägib sünnipäevalaps.

„Kui olin noor õde, alles mõned kuud Maarjamõisa haiglas töötanud, tuli koridori peal vastu mammi, kes otsis doktor Jeruusalemma. Mulle tundus see nimi võõras, kuid arvasin, et ehk ei tunne veel kõiki arste. Hakkasin siiski talle pakkuma minule teadaolevaid arste. Jõudsin doktor Petlema nimeni, ja mammi nägu läks särava. „Tuusama, ma mõtli, et üks pühä kotus tää olli!””

MARILIIS VAHE

Hügieenikomisjoni õppepäev

Vivika Adamson, Piret Rosenthal ja Anne Taresaar hügieenikomisjoni õppepäeval.

2000. aastal kinnitati Tartu Ülikooli Kliinikumis infektsioonikontrolli komitee (IKK) põhimäärus, mille alusel kinnitati IKK 10-liikmeline koosseis.

IKK-d juhib infektsioonikontrolli arst **Matti Maimets**. Vastavalt püstitatud prioriteetidele on juhatus nüüdseks kinnitanud järgmised infektsioonikontrolli juhendid:

- metitsilliinresistentse stafülokokk-infektsiooni leviku tõkestamise juhend;
- vere ja teiste kehavedelikega levivate infektsioonide vältimise juhend;
- isolatsioonitabinõude rakendamise juhend;
- meditsiiniliste jäätmete erikäitlemise juhend;
- perioperatiivse antibiootikum-profülakтика juhend.

IKK ja hügieeniõdede käepikendusena tegutseb kliinikumis hügieenikomisjon, mis moodustati esmakordselt Maar-

jamõisa haigla peaarsti käskkirja alusel 1995. aastal. Hügieenikomisjoni töökoosolekuid juhib hügieeniõde. Selle komisjoni töös lähtutakse vastavast põhimäärusest, mis sätestab komisjoni eesmärgid, pädevuse, ülesanded ja töökorralduse. Üks olulisi ülesandeid on tööühma liikmete koolitamine vastavalt kliinikumi infektsioonikontrolli juhendite.

Hügieenikomisjoni kuuluvad kliinikumi kliinikutes ja teenistustes töötavad õed, laborandid ja ämmaemandad. Nende ülesandeks on aktiivselt osaleda infektsioonikontrollialases tegevuses ja oma kogemustele toetudes kaasa aidata kliinikumi infektsioonikontrolli juhendite väljatöötamisele. Väga tähtis on ka see, et komisjoni liikmed koolitustel saadud teadmisi oma kolleegidele edastavad ja neid teadmisi praktikas rakendavad.

20. juunil toimus Ihaste hotellis järjekordne hügieenikomisjoni õppepäev. Selle eesmärk oli innustada komisjoni liikmeid energiliselt komisjoni töös osalema ning parandada tööühma liikmete teadmisi ja

oskusi infektsioonikontrolli probleemide hindamiseks ja analüüsimiseks. Sellistele teadmistele ja oskustele tuginedes saavad töötajad teha asjalikke ja kaalutletud ettepanekuid infektsioonikontrolli edendamiseks kliinikumis.

Lõpetuseks tahan öelda soovijad tänusõnad tublimatele hügieenikomisjoni liikmetele. Nendeks on **Kersti Jürjandi** naistekliinikust, **Anu Saag** hematoloogia-onkoloogiakliinikust ja **Tiiu Kõrran** nahakliinikust. Samuti tahan tänada kliinikumi ülemõde **Tiina Freimanni**, kes on alati toetanud hügieenikomisjoni liikmete koolitamist, **Vivika Adamsoni** ning kõiki lektoreid, kes nõustusid õppepäeval osalema. Soovin kõikidele tööühma liikmetele suve eredaid päikesekilde südamesse, millest pikkadel sügispäevadel saavad selged mõtted!

ANNE TARESAAR,
TÜK hügieenikomisjoni juht

Kliinikumi Leht

TOIMETUSE E-MAIL JA KONTAKTANDMED:
TEL. 052 052 79, mariliis@hanza.net
TRÜKKETAJA: MARILIIS VAHE
KEELELINE KORREKTUUR: KRISTA LEPPIKSON

KLIINIKUMI LEHT ILMUB 1 KORD KUUS
KUJUNDUS: K30
TRÜKK: LAKRITO
TRÜKIARV 1500 EKS.